

Република Србија
ВРХОВНИ КАСАЦИОНИ СУД
Рев 3231/2019
10.12.2020. године
Београд

Врховни касациони суд, у већу састављеном од судија Слађане Накић Момировић, председника већа, Добриле Страјина и Марине Милановић, чланова већа, у парници тужиле АА из ..., чији је пуномоћник Драган Дашић, адвокат из ..., против туженог ББ из ..., чији је пуномоћник Стипан Пекановић, адвокат из ..., ради стицања без основа, одлучујући о ревизији тужиле изјављеној против пресуде Апелационог суда у Новом Саду Гж 673/19 од 07.03.2019. године, у седници одржаној 10.12.2020. године, донео је

РЕШЕЊЕ

УКИДА СЕ пресуда Апелационог суда у Новом Саду Гж 673/19 од 07.03.2019. године у делу којим је преиначена првостепена пресуда и у том делу предмет **ВРАЋА** другостепеном суду на поновно одлучивање.

ОДБАЦУЈЕ СЕ, као недозвољена ревизија тужиле изјављена против пресуде Апелационог суда у Новом Саду Гж 673/19 од 07.03.2019. године у делу којим је потврђена првостепена пресуда.

Образложење

Пресудом Основног суда у Суботици П 1242/2016 од 05.11.2018. године, ставом првим и другим изреке, делимично је усвојен захтев тужиле и обавезан тужени да тужили на име изгубљене зараде у висини аренде на земљишту уписаном у лист непокретности број ... КО ... парцела број .../... ..., њива I класе од 220 м² и ... њива II класе од 15.101 м² и парцела број .../... трњиште њива II класе од 8807 м², на којима је сувласник са 1/3 дела, које тужени користи исплати 707,65 евра са каматом у висини референтне каматне стопе Европске централне банке на главне операције за рефинансирање увећане за 8% поена у динарској противвредности по средњем курсу НБС на дан исплате, рачунајући камату од 29.12.2016. године до исплате на сваки појединачно наведени износ. Ставом трећим изреке, у преосталом делу одбијен је захтев за исплату аренде на непокретности наведеној у претходном ставу, преко досуђеног износа од 707,65 евра до захтеваног износа од 1.864,48 евра, са каматом на орочена девизна средства која одређује Европска централна банка од 01.01.2007. године до 24.12.2012. године, а од 25.12.2012. године до 29.12.2016. године са каматом у висини референтне каматне стопе Европске централне банке на главне операције за рефинансирање увећане за 8% поена у динарској противвредности по курсу на дан исплате, на сваки појединачни износ, ближе наведен у овом ставу изреке првостепене пресуде. Ставом четвртим изреке, обавезан је тужени да тужили на име изгубљене зараде у висини закупнине на кућу у ... у улици, на којој је тужила сувласник са

1/3 дела, а коју тужени користи у целости па и тужљин сувласнички део исплати 2.770 евра, са каматом у висини референтне каматне стопе Европске централне банке на главне операције за рефинансирање, увећане за 8% поена у динарској противвредности по средњем курсу НБС на дан исплате, почев од 29.12.2016. године до исплате на сваки појединачни месечни износ, како је то наведено у овом ставу изреке. Ставом петим изреке, у преосталом делу одбијен је захтев за исплату закупнине на непокретности описаној у претходном ставу изреке преко досуђеног износа од 2.770 евра до захтеваног износа од 3.311,25 евра и то за период од 01.12.2006. године до 21.12.2010. године са домицилном каматом на орочена девизна средства која одређује Европска централна банка за период од 01.01.2006. године до 29.12.2016. године, а за период од 25.12.2012. године до 29.12.2016. године камату у висини референтне каматне стопе Европске централне банке за главне операције за рефинансирање увећане за 8% поена у динарској противвредности по курсу на дан исплате и то на сваки појединачни месечни износ наведен у овом ставу изреке првостепене пресуде. Ставом шестим изреке, обавезан је тужени да тужили на име трошкова поступка плати 139.317,00 динара, са законском затезном каматом од дана падања у доцњу до исплате. Ставом седмим изреке, одбијен је захтев тужиле за ослобађање од обавезе плаћања судске таксе.

Пресудом Апелационог суда у Новом Саду Гж 673/19 од 07.03.2019. године, жалба тужиле је одбијена, а жалба туженог усвојена и првостепена пресуда преиначена у усвајајућем делу и делу одлуке о трошковима поступка, тако што је одбијен захтев тужиле којим је тражила да се тужени обавезе да јој на име изгубљене зараде у висини аренде на земљишту уписаном у листу непокретности број ... КО ... парцела број .../... .. њива I класе од 1220 м² и њива II класе од 15101 м² и парцела број .../... .. њива II класе од 8807 м², чији је тужила сувласник са 1/3 дела, а које тужени користи, исплати 707,65 евра у динарској противвредности по средњем курсу НБС на дан исплате, са затезном каматом у висини референтне каматне стопе Европске централне банке на главне операције за рефинансирање увећане за 8% поена почев од 29.12.2016. године до исплате на износ од 94,15 евра за аграрну 2010/2011 годину, на износ од 108,83 евра за аграрну 2011/2012 годину, на износ од 90,92 евра за аграрну 2012/2013 годину, на износ од 89,75 евра за аграрну 2013/2014 годину, на износ од 86,32 евра за аграрну 2014/2015 годину, на износ од 72,8 евра за 2015/2016 годину и почев од 29.08.2018. године до исплате на износ од по 82,80 евра за аграрну 2016/2017 годину и 2017/2018 годину; захтев тужиле којим је тражено да се тужени обавезе да тужили на име изгубљене зараде у висини закупнине куће у ... улици број ... у ..., чији је тужила сувласник са 1/3 дела, а коју тужени користи исплати укупно 2.770 евра у динарској противвредности по средњем курсу НБС на дан исплате са затезном каматом у висини референтне каматне стопе Европске централне банке на главне операције за рефинансирање увећане за 8% поена почев од 29.12.2016. године до исплате на месечни износ од 10 евра за период од 21.12.2010. године до 01.01.2011. године и на месечне износе од по 30 евра за период од 01.01.2011. године до 40.11.2016. године, а почев од 29.08.2018. године до исплате, на месечне износе од по 30 евра за период од 01.12.2016. године до 31.07.2018. године, почев од 15.09.2018. године до исплате, на износ од 30 евра за август 2018. године; обавезана је тужила да туженом накнади трошкове првостепеног поступка у висини од 67.500,00 динара и потврђена је првостепена пресуда у одбијајућем делу одлуке о тужбеном захтеву и захтеву за ослобађање од плаћања судских такси, и обавезана тужила да туженом на име трошкова жалбеног поступка плати 61.599,79 динара.

Против правноснажне пресуде донете у другом степену, тужила је благовремено изјавила ревизију, због битне повреде одредаба парничног поступка и погрешне примене материјалног права.

Врховни касациони суд је испитао побијану одлуку у делу у коме је приначена првостепена одлука применом члана 408. Закона о парничном поступку - ЗПП („Службени гласник РС“, бр. 72/11, 80/20) и утврдио да је ревизија основана.

Тужила је по основу наслеђа иза покојног оца сувласник са 1/8 дела на предметним непокретностима, а након смрти мајке, баке туженог сувласник са 1/3 дела на предметним непокретностима, док је мајка туженог, а сестра тужиље сувласник са 1/3 дела. Мајка тужиље, а бака туженог преминула је 21.12.2010. године. Тужени је почев од новембра 2004. године живио у предметној кући, у коју се уселио по одобрењу своје баке, тужиљине мајке, која је била сувласник са 5/8 дела, а на основу уговора о закупу, са својом баком обрађивао је парцеле број .../... и .../... у периоду од 28.07.2005. године до 26.03.2009. године, а после бакине смрти наставио је да обрађује део парцеле број .../..., на који начин је користио и тужиљин сувласнички део у површини од 3400 м². Тужила се није противила да тужени користи предметне непокретности, нити му је тражила да плаћа закупнину, јер је сматрала да на тај начин доприноси издржавању своје мајке, о којој су се бринули тужени и његова мајка, тужиљина сестра. Након смрти мајке тужила није тражила деобу, уређење начина коришћења предметних непокретности, нити њихову предају у судржавину. Утврђена је висина закупнине и аренде за спорне непокретности у периоду након смрти тужиљине мајке, баке туженог.

Првостепени суд је делимично усвојио захтев тужиље, применом члана 214, 219. и 567. став 1. Закона о облигационим односима и члана 14. став 1. и 2. Закона о основама својинскоправних односа и обавезао туженог да тужиљи на име изгубљене зараде исплати накнаду у висини закупнине куће у ... и аренде за парцелу уписане у лист непокретности број ... КО ..., за период након смрти тужиљине мајке, баке туженог, 21.12.2010. године, сматрајући да је тужени у том периоду употребљавао тужиљин сувласнички удео на тој имовини. Применом члана 4. став 1. Закона о затезној камати на досуђене појединачне износе обавезао је туженог да тужиљи плати затезну камату почев од дана подношења тужбе, односно преиначења тужбе 29.08.2008. године за потраживање које се односи на временски период након подношења тужбе. Одбио је захтев за накнаду изгубљене зараде у периоду пре смрти тужиљине мајке, баке туженог, сматрајући да тужени тада није користио тужиљин сувласнички део приликом обрађивања предметног земљишта.

Другостепени суд је преиначио првостепену пресуду и одбио, као неоснован захтев тужиље, са образложењем да тужила захтева накнаду користи коју је тужени имао од употребе њеног сувласничког дела на предметној кући и парцелама, које су пољопривредно земљиште уписане у лист непокретности број ... КО ..., да код чињенице да тужила никада није захтевала предају тих непокретности у државину, нити деобу и уређење начина њиховог коришћења, сматрао је да тужила нема право на новчану накнаду за временски период након смрти тужиљине мајке, јер према одредби члана 14. став 1. Закона о основама својинскоправних односа сваки сувласник има право да ствар држи и да је користи заједно са осталим сувласницима сразмерно свом делу, не повређујући права осталих сувласника, али да се тужила није користила

својим овлашћењем, да се понашала пасивно, те да у том случају, у смислу одредбе члана 219. Закона о облигационим односима нема право на тражену накнаду.

Основано се наводима ревизије тужиље оспорава правилност примене материјалног права од стране другостепеног суда када је у питању одлука којом је преиначена првостепена пресуда и одбијен, као неоснован захтев тужиље.

Чланом 14. ставом 1. Закона о основама својинскоправних односа прописано је да сувласник има право да ствар држи и да је користи заједно са осталим сувласницима сразмерно свом делу, не повређујући права осталих сувласника, док је ставом 2. истог члана прописано да сувласник може располагати својим делом без сагласности осталих сувласника. Чланом 15. ставом 1. истог закона, прописано је да сувласници имају право да заједнички управљају стварју, док је ставом 4. истог члана прописано да за предузимање послова који прелазе оквир редовног управљања (отуђење целе ствари, промена намене ствари, издавање целе ствари у закуп, заснивање хипотеке на целој ствари, заснивање стварних службености, веће поправке и слично) потребна је сагласност свих сувласника, а ставом 5. истог члана је прописано да сувласници могу поверити управљање стварју једном или неколицини сувласника или трећем лицу.

Употреба туђе ствари у своју корист прописана је чланом 219. Закона о облигационим односима, који прописује да кад је неко туђу ствар употребио у своју корист, ималац може захтевати, независно од права на накнаду штете, или у одсуству ове, да му овај накнади корист коју је имао од употребе. Ради се о посебном виду стицања без основа који истовремено захтева да морају бити испуњени општи услови стицања без основа прописани чланом 210. Закона о облигационим односима, јер је суштина да на страни једног лица постоји увећање (обогаћење) услед умањене имовине на страни другог лица, а да тај прелаз имовине нема своју основу у правном послу. Стога настаје облигациони однос у коме је обогачени дужник, а осиромашени поверилац.

Тужиља је сувласник са 1/3 дела на предметним непокретностима, по основу наслеђа иза покојних родитеља, које је тужени почео да користи од новембра 2004. године, за живота своје баке, мајке тужиље, уз сагласност своје баке, и којој је у периоду од 28.07.2005. године до 26.03.2009. године плаћао закупнину за земљиште које је обрађивао. Мајка туженог, а сестра тужиље је такође сувласник са 1/3 дела на предметним непокретностима. Када се има у виду напред наведено и цитиране одредбе Закона о основама својинскоправних односа и Закона о облигационим односима, за сада се не може прихватити као правилан закључак другостепеног суда да тужиља нема право на накнаду користи коју је тужени имао од употребе њеног дела предметних непокретности, јер тужени није сувласник на истима и не постоји сагласност тужиље да се користи њеним делом непокретности, у којој ситуацији је без утицаја понашање тужиље. Правилна примена материјалног права, одредбе члана 219. Закона о облигационим односима подразумева да је тужени имао корист од употребе непокретности на којима је тужиља сувласник са 1/3 дела, и то у виду закупнине коју би био дужан да јој плаћа на име коришћења њеног дела предметних непокретности, по редовном току ствари, да је предметне непокретности узео у закуп, због чега је, супротно закључку другостепеног суда тужени у обавези да тужиљи плати накнаду за коришћење њеног дела предметних непокретности. С обзиром да је због погрешне примене материјалног права другостепени суд пропустио да цени обим враћања, јер сагласно члану 214. Закона о облигационим односима, када се враћа оно што је стечено

без основа, дакле и у случају примене члана 219. Закона о облигационим односима, морају се вратити и плодови и затезна камата, ако је стицалац несавестан од дана стицања, а иначе од дана подношења захтева, то је другостепена одлука морала бити укинута како би другостепени суд у поновном поступку одлучујући о жалби туженог утврдио напред наведене околности.

Са напред наведених разлога на основу члана 416. став 2. ЗПП одлучено је као у ставу првом изреке.

Испитујући дозвољеност ревизије на основу члана 410. став 2. тачка 5. ЗПП, изјављене против другостепене одлуке у делу у коме је одбијена као неоснована жалба тужиље и потврђена првостепена пресуда, Врховни касациони суд је утврдио да ревизија тужиље у том делу није дозвољена.

Тужиља је тужбу ради неоснованог обогаћења поднела 29.12.2016. године, а вредност предмета спора побијаног дела је 1.698,08 евра, па како вредност предмета спора побијаног дела не прелази динарску противвредност од 40.000 евра по средњем курсу Народне банке Србије на дан подношења тужбе, то је Врховни касациони суд утврдио да ревизија тужиље у односу на део којим је потврђена првостепена пресуда није дозвољена, применом члана 403. став 3. ЗПП.

На основу изнетог, применом члана 413. ЗПП, одлучено је као у ставу другом изреке.

**Председник већа - судија
Слађана Накић Момировић, с.р.**

За тачност отправка
Управитељ писарнице
Марина Антонић